Vigtige elementer er i løbet af folketingsåret føjet til den fremtidssikring af det danske velfærdssamfund, regeringen har været i gang med siden 1993. Men bestræbelserne for at begrænse den humanitære katastrofe i Kosovo overskyggede alle andre begivenheder.

Da Folketinget havde afslutningsdebat den 27. maj 1999, var det den sidste afslutningsdebat i det 20. århundrede. Det inspirerede statsminister Poul Nyrup Rasmussen til reflektioner over, om vi i Europa har lært af vore egne fejltagelser gennem årene. Og han konstaterede, at entydigt klogere er vi ikke blevet.

Det var konflikten og de mange menneskers lidelser i Kosovo, statsministeren havde i tankerne. Begivenheder, der også førte til, at danske soldater blev sendt i krig, og som i det hele taget satte sit stærke præg på den internationale og den nationale politiske dagsorden i det forløbne år.

De hjemlige konflikter kan synes små i perspektivet fra Kosovo. Men grundlæggende handler politik om værdier, hvad enten det er ude i verden eller i Danmark. Om værdier som menneskerettigheder, medmenneskelighed og social retfærdighed. Om hvordan fremtidens samfund skal se ud.

I Danmark er vi på vej mod fuld beskæftigelse. Vi har en af de stærkeste økonomier i Europa. De fleste danskere har oplevet mærkbare forbedringer i deres hverdag.

Det er lykkedes at føre en politik, som på en og samme tid har forbedret økonomien, fastholdt en social harmoni i samfundet og ført til klare miljøforbedringer. Aldrig før har så mange været under uddannelse.

Opsvinget er ikke kommet til os udefra. Det er i høj grad et resultat af regeringens egen politik og danskernes egen indsats. Ingen steder i verden er en så stor del af befolkningen i beskæftigelse som hos os.

Vi har et godt afsæt til det nye århundrede.

Men vi skal også gøre os klart, at vi er sårbare. Det er gået forrygende hurtigt med at vende samfundsudviklingen fra massearbejdsløshed til meget høj beskæftigelse. Væksten i økonomien har i de seneste par år været i overkanten af det ønskelige. Derfor har vi også set regeringen gribe regulerende ind, som det skete med Pinsepakken og senest finansloven for 1999. Her holdes statens udgifter i ro, og begrænsninger på bl.a. bygge- og anlægsområdet skal være med til at bremse tendenser til inflation.

Regeringens balancekunst går - forenklet sagt - ud på at foretage en blød landing efter de seneste års kraftige vækst samtidig med, at der skal foretages mere langsigtede strukturforbedringer. Som det bl.a. er sket med den seneste fase af arbejdsmarkedsreformen.

Vi skal også vænne os til, at der i de kommende år må foretages en skarpere prioritering af de offentlige udgifter. Så vi får mest muligt ud af de mange milliarder, vi betaler over skatterne til velfærdsydelser. Vi skal bl.a. at tage højde for, at der i løbet af få år vil være mange flere ældre og mange færre unge.

En række af regeringens initiativer i årets løb er også udtryk for en prioritering - og en prioritering med et klart socialt sigte. Reglerne for individuel boligstøtte og medicintilskud er blevet omlagt med hensyntagen til mennesker med små indtægter og med et stort og vedvarende medicinbehov.

Og trods kritikken af den nye efterløn står det tilbage, at den socialdemokratisk ledede regering har fået langtidssikret ordningen, gjort reglerne langt mere fleksible og fastholdt muligheden for, at nedslidte mennesker og andre kan forlade arbejdslivet på rimelige vilkår som 60-årige.

Blandt regeringens mange andre resultater skal nævnes den nye 5-årige forsvarsaftale. I lyset af den internationale udvikling var det særskilt vigtigt, at et bredt flertal i Folketinget kunne samles om et forlig. Også på andre højt prioriterede områder som uddannelse, sundhed, miljø samt forskning og udvikling er regeringen kommet igennem med forbedringer. Det drejer sig ikke mindst om at få mere kvalitet ind i de ydelser, det offentlige tilbyder.

Der blev i kølvandet på udviklingsminister Poul Nielsons udpegning til ny EU-kommissær foretaget en mindre regeringsrokade. Forskningsminister Jan Trøjborg er blevet ny udviklingsminister, mens Birte Weiss har overtaget Forskningsministeriet. I forbindelse med en styrkelse af ligestillingsarbejdet er by- og boligminister Jytte Andersen blevet ny minister for ligestilling. Området har hidtil ligget i Statsministeriet.

Bedre folkeskole, børnepasning og sygehuse

Det er helt i samklang med regeringens politik, når kommuner og amter i de kommende år vil investere yderligere i forbedringer af folkeskolen, børnepasningen og sygehusene.

Såvel kommuner som amter får mulighed for at lade deres driftsudgifter stige med 1

pct. i 2000 i forhold til 1999. Kommunerne kan næste år investere 1,4 mia. kr. i bl.a. nye skoler, mens amterne får 750 mio. kr. til investeringer i nyt sygehusudstyr.
Det er aftalt med kommunerne, at de kan hente op til 300 mio. kr. i støtte hos staten, hvis de ansætter langtidsledige over 50 år på ordinære vilkår. Tilskuddet er på 75.000 kr. pr. helårsstilling.
Kommunerne får mulighed for at hæve forældrebetalingen i daginstitutionerne, men kun hvis de har pasningsgaranti til alle børn over 6 måneder. Taksten kan hæves med 1 pct. om året i de kommende 3 år, så forældrene i 2002 kan komme til at betale 33 pct. af udgifterne til en daginstitutionsplads.
Langt fra alle kommuner ventes at benytte sig af muligheden. Mange kommuner - især blandt de socialdemokratisk ledede - opkræver i dag mindre i forældrebetaling end den maksimale andel på 30 pct.
Den fortsatte udbygning af dagpasningsmulighederne ventes næste år at føre til et yderligere fald i ventelisterne til knap 8.500 børn. De største ventelister findes for de aller yngste børn.
På folkeskoleområdet skal en arbejdsgruppe udarbejde nye modeller for skolestrukturen, skoledistrikter og ledelsesforhold. Den skal også se på mulighederne for at integrere dagtilbud og folkeskole, så børnene får mere helhed i hverdagen.
Aftalen vil gøre det muligt for kommunerne at kræve betaling af velstillede ældre for praktisk hjælp i hjemmet. Det er dog forudsat, at regeringen til efteråret får vedtaget et lovforslag, der åbner for denne mulighed.
Med amterne er der aftalt en detaljeret udviklingsplan for sygehusene i perioden 20002002. Et af målene er, at 85 pct. af de kirurgiske patienter skal behandles inden 3 måneder mod 71 pct. i dag. Kapaciteten på kræftområdet skal udbygges, og antallet af forundersøgelser på hjerteområdet - som i forvejen er mere end fordoblet i de seneste år - skal udvides med 10 pct. i 2000.
Der afsættes i perioden 2000-2002 i alt 750 mio. kr. til forbedring af de sindslidendes vilkår.

Amterne har fået en budgetgaranti, som betyder, at staten betaler, hvis amternes udgifter
til bl.a. medicin og specialundersvisning stiger mere end den ene procent.
De årlige økonomiaftaler er omdrejningspunktet for samarbejdet mellem regeringen

og de kommunale enheder. Men der blev i årets løb også gennemført en række love, der har betydning for kommuner og amter.
Fra 1. januar 2000 etableres Hovedstadens Udviklingsråd. Det skal sikre en effektiv løsning af de opgaver, der kræver fælles beslutninger for Københavns og Frederiksberg kommuner samt Københavns, Frederiksborg og Roskilde amter. Rådets hovedopgaver bliver regionplanlægning, varetagelsen af den kollektive trafik, erhvervsudvikling og turisme, kulturudvikling og opgaver i forbindelse med Øresundssamarbejdet. De deltagende parter skal selv stå for finansieringen.
Der er etableret en statslig støtteordning for særligt vanskeligt stillede kommuner, som ellers ville have svært ved at opfylde krav om medfinansiering af projekter, der får tilskud fra de regionale EU-støtteordninger.
Regeringens Opgavekommission har afleveret sin betænkning. Heri konkluderes det, at opgavefordelingen mellem stat, amter og kommuner grundlæggende er hensigtsmæssig.
Kommunerne overtog 1. januar 1999 ansvaret for integration af flygtninge m.fl. Her har det interesse, at loven om repatriering er ændret, så flygtninge, der har mulighed for at vende tilbage til deres hjemland, kan få en bedre og mere målrettet støtte hertil end tidligere.
Aktiv arbejdsmarkedspolitik med mere kvalitet
Arbejdsløsheden nåede i maj 1999 ned på 159.300 personer, svarende til 5,7 pct. af arbejdsstyrken. Hovedårsagen til den positive udvikling har været en massiv fremgang i beskæftigelsen.
Den nyeste opgørelse viser, at beskæftigelsen steg med 213.000 personer fra 4. kvartal 1994 til 4. kvartal 1998. De nye arbejdspladser fordelte sig med 168.000 i den private sektor og 45.000 i den offentlige sektor.
Udviklingen har forbedret mange danskeres daglige tilværelse og livskvalitet, men den stiller også nye krav til arbejdsmarkedspolitikken. Det gælder om at forebygge mangel på arbejdskraft, lokalt og i de enkelte brancher. En for kraftig lønudvikling vil kunne slå regeringens økonomiske politik i stykker.
I efteråret 1998 indgik regeringen aftale med arbejdsmarkedets parter om en videreførelse af den aktive arbejdsmarkedspolitik. Aftalen blev derefter - i form af arbejdsmarkedsreformens 3. fase - udmøntet i lovgivning med støtte af et bredt flertal i Folketinget.

Ledige over 25 år vil blive aktiveret efter 1 års ledighed mod hidtil 2 år, mens unge under 25 år aktiveres efter 6 måneder. Den samlede dagpengeperiode reduceres fra 5 til 4 år, og afkortningen gennemføres med 1/2 år i hhv. 1999 og 2000. Den samlede dagpengeperiode vil herefter bestå af 1 års dagpengeperiode og 3 års aktivperiode.
Den fremrykkede aktivering knyttes sammen med øget kvalitet i aktiveringen. Uddannelsesindsatsen for ledige målrettes, så det i videst muligt omfang sikres, at virksomhederne får den arbejdskraft, der er efterspørgsel efter, og at flaskehalse undgås. Lediges ret til selvvalgt uddannelse i dagpengeperioden begrænses til 6 uger, men der er åbnet mulighed for, at de kan påbegynde en erhvervsuddannelse.
Indsatsen for at få aktiveret de svageste ledige styrkes, og der skal gøres en ekstra indsats for etniske minoriteter, der har en forholdvis høj ledighed. Rådighedsreglerne strammes, så ledige skal stå til rådighed for rimeligt arbejde, dvs. arbejde uden for ens egentlig fagområde, efter 3 måneders ledighed mod hidtil 6 måneder.
Særreglen om, at 50-59 årige ikke kan miste dagpengeretten, blev indført på et tidspunkt med stor arbejdsløshed. Nu ser jobmulighederne lysere ud, og derfor ophæves særreglen for de 50-54 årige. De 55-59 årige beholder særreglen. Samtidig vil de 50-59 årige blive omfattet af rettigheder og pligter til aktivering på linie med andre ledige.
Virksomhedernes ansvar over for de ledige præciseres i den nye lovgivning, bl.a. i forhold til samarbejdet med Arbejdsformidlingen. Jobrotation defineres som et selvstændigt redskab i arbejdsmarkedspolitikken, og der søges etableret et grundlag for kombinerede forløb med uddannelse og jobtræning/praktik. Ordningen med voksenlærlinge udvides og kommer også til at omfatte det offentlige.
Med den fremrykkede indsats over for de ledige bliver Danmark formentlig det første land, der opfylder EUs retningslinier for en øget beskæftigelsesindsats.
Regeringen har besluttet at stille planen om en ændret beregning af arbejdsløshedsunderstøttelsen i bero, indtil der er foretaget yderligere analyser af konsekvenserne af overgang til en årsindkomstmodel.
Efterlønnen garanteret af bredt politisk flertal
Det står klart, at vi i Danmark inden for en kortere årrække vil komme til at mangle arbejdskraft, hvis der ikke allerede nu tages hånd om udfordringen. Vi nærmer os en situation med fuld beskæftigelse, og ser man 10 år frem, vil der være 140.000 flere ældre og 220.000 færre unge.

Regeringen ser det derfor som en stor og meget vigtig opgave at opmuntre dem, der kan og vil, til at blive lidt længere på arbejdsmarkedet. Et af midlerne er den nye efterlønsordning, som rummer bedre og mere fleksible muligheder for gradvis tilbagetrækning.

Den nye ordning giver mulighed for at arbejde uden begrænsning, med fradrag i efterlønnen time-for-time. Der er økonomiske belønninger til dem, der udskyder overgangen til efterløn i 2 år og til dem, der efterfølgende arbejder fuldt eller delvist frem til de er 65 år.

Anciennitetskravet til efterløn er hævet til 25 års medlemsskab af en a-kasse inden for 30 år. Der er indført et efterlønsbidrag, der skal betales ved siden af arbejdsløshedsbidraget. Indbetalingen til efterlønnen vil efter anmodning kunne overføres til en anden pensionsordning.

Folkepensionsalderen blev som led i reformen nedsat til 65 år. Den nye aldersgrænse tilpasses hermed det faktiske tilbagetrækningsmønster, idet forholdsvis få 65- og 66-årige i dag er i arbejde. Samtidig er aftrapningsreglerne ændret, så folkepensionen ikke reguleres så meget ved supplerende arbejdsindkomst. Mange andre europæiske lande har allerede en pensionsalder på 65 år eller endnu lavere.

Efterlønsreformen, der blev vedtaget i tilknytning til finansloven for 1999, har skabt klarhed og sikkerhed omkring efterlønnen langt ud i fremtiden. Det er sikret, at nedslidte mennesker og andre, der ønsker det, fortsat kan trække sig tilbage fra arbejdslivet som 60- årige.

Efterlønsbeviset sikrer også ret til efterløn, selv om medlemmet efter bevisets udstedelse ikke står til rådighed på grund af sygdom. Med efterlønsbeviset i hånden har den enkelte desuden ret til mindst den efterlønssats, som pågældende var berettiget til, da beviset blev udstedt.

Ikke mindst Socialdemokratiet blev stærkt kritiseret for ændringerne i efterlønnen. Ledende partifæller har også erkendt, at et så gennemgribende indgreb burde have været debatteret i partiet og offentligheden, inden beslutningen herom blev taget.

Det hører imidlertid med i billedet, at den tidligere efterlønsordning var under meget stærkt pres fra de store borgerlige partier, der - med lidt forskellige tidsforløb - ønskede at aftrappe og senere helt afskaffe efterlønnen. Nu er bl.a. Venstre bundet op på bevarelsen af efterlønnen og herunder aldersgrænsen på de 60 år. Hertil kommer, at den gamle ordning i løbet af de næste 10 år ville have fordoblet

samfundets udgifter til efterløn, fordi der bliver mange flere ældre.
Det samlede antal efterlønnere lå midt i 1999 på omkring 145.000.
Mange andre forhold spiller ind, når det gælder om at motivere ældre til at blive lidt længere på arbejdsmarkedet. Staten har bl.a. givet økonomisk støtte til fremme af seniorpolitiske aktiviteter, og virksomheder kan få gratis hjælp til at udvikle en seniorpolitik.
Der er en række initiativer i gang for at gøre arbejdsmarkedet mere rummeligt og dermed også skabe plads til folk med nedsat arbejdsevne. Og så har et godt arbejdsmiljø meget stor betydning for folks tilbagetrækning fra arbejdslivet.
Arbejdsmiljøet sat højere op på dagsordenen
En langt bedre arbejdsmiljøindsats er et nøgleord i regeringens folkesundhedsprogram for perioden 1999-2008.
Der skal gøres en særlig indsats i forhold til de 10 farligste jobgrupper, overvågningen af arbejdsmiljøet skal skærpes, og der skal vedtages sundhedsfremmende politikker på alle offentlige arbejdspladser. Flere røgfri miljøer indgår også i planen, ligesom der skal gøres mere for at styrke idræt og motion på arbejdspladsen.
Virksomhedernes sociale ansvar i forhold til sygdom og nedslidning skal styrkes, og der skal tilrettelægges rummelige arbejdspladser for at fastholde ældre på arbejdsmarkedet.
Nye offentlige overenskomster på plads
Der er indgået nye 3-årige overenskomster på det statslige område. Det skete inden for en ramme på 7,55 pct., hvortil kommer udmøntningen af reguleringsordningen. Forliget giver bl.a. et nyt lønsystem for chefer, mere fleksible arbejdstidsregler, en aftale om førtidspensionsfradrag for tjenestemænd og etablering af et statsligt center for Kompetence- og Kvalitetsudvikling. Endvidere ophører anvendelsen af 120-dages reglen ved afskedigelse på grund af sygdom.
Også de kommunalt ansatte fik nye overenskomster. Her var det imidlertid nødvendigt for
regeringen at gribe ind for at stoppe en strejke blandt sygeplejerskerne, der havde stemt Indgrebet blev vedtaget i Folketinget 20. maj.
Mere kvalitet i uddannelsessystemerne
Der er gennemført en fornyelse af 10. klasse, som giver en lettere overgang fra grundskolen til ungdomsuddannelserne, og som styrker de faglige og personlige

kvalifikationer hos de unge, der ikke starter en ungdomsuddannelse umiddelbart efter 9. klasse.
Undervisningen i dansk, engelsk og matematik styrkes og gøres obligatorisk i 10. klasse. Eleverne skal lave en uddannelsesplan, der beskriver deres ønsker efter grundskolen, og der indføres en obligatorisk, selvvalgt opgave til afløsning af projektopgaven. Den selvvalgte opgave skal have sammenhæng med elevens uddannelsesplan. Desuden indføres et obligatorisk brobygningsforløb på 4 uger i form af et introduktionskursus til en eller flere ungdomsuddannelser.
Samarbejdet mellem folkeskolens 10. klasser i lokalområdet søges styrket, især gennem oprettelse af 10. klassecentre. Det vil sikre et højt pædagogisk niveau, forbedre vejledningsmulighederne og betyde et nyttigt miljøskifte for eleverne.
Den vedtagne fornyelse af 10. klasse er tydeligt inspireret af anbefalingerne fra Socialdemokratiets folkeskoleoplæg "Nu er det børnenes tur" og af anbefalinger fra fagbevægelsen.
Erhvervsuddannelserne er blevet fornyet, så tilbuddene til de unge fremtræder langt mere overskuelige end hidtil. De tidligere ca. 80 indgange til uddannelserne er blevet forenklet til 7 erhvervsfaglige fællesindgange. Med udgangspunkt i personlige uddannelsesplaner vil uddannelserne i højere grad kunne tilpasses den enkeltes forudsætninger og ønsker.
Et udviklingsprogram for fremtidens ungdomsuddannelser skal medvirke til at skabe større sammenhæng og rummelighed i det samlede uddannelsessystem og til at øge de faglige og personlige udfordringer for alle unge.
Med afskaffelse af egnethedsvurderingen til de gymnasiale uddannelser har regeringen udsendt et klart budskab om, at alle er egnet til noget. Den erstattes af en styrket individuel vejledning om mulighederne for videreuddannelse fra 9. og 10. klassetrin.
På produktionsskolerne gennemføres en række reguleringer med det formål at opnå en mere hensigtsmæssig styring af skolernes aktiviteter.
På de videregående uddannelser er optagelsessystemet ændret, så en større andel optages
via kvote I (dvs. kun på grundlag af karaktergennemsnit). Samtidig er der oprettet 3.000 ekstra pladser. Det muliggør, at flere kvalificerede uddannelsessøgende hurtigere kan komme i gang med deres studium.

Ved en ændring af loven om almen voksenuddannelse er bl.a. udbudspligt og kompetence blevet præciseret. For korte kurser og åben uddannelse og for undervisning på daghøjskolerne er der foretaget reguleringer med henblik på at forbedre styringen samt begrænse budgetusikkerheden og risikoen for utilsigtet vækst. For daghøjskolernes vedkommende er der endvidere stillet øgede krav til undervisningens indhold og tilrettelæggelse.
For regeringen er det ikke tilstrækkeligt med kvantitative mål i uddannelsespolitikken. Det er også bydende nødvendigt at udvikle og sikre kvaliteten på alle niveaer inden for uddannelse og undervisning. Med det for øje er det besluttet at etablere Danmarks Evalueringsinstitut. Det skal fungere som en selvstændig institution under Undervisningsministeriet, og instituttet får beføjelser, der kan sikre, at en evaluering af en given uddannelse også følges op af den ansvarlige myndighed på området.
Der oprettes også et Danmarks Pædagogiske Universitet (DPU), som skal styrke indsatsen inden for uddannelsesforskning og læring.
På baggrund af højesteretsdommen i Tvind-sagen er loven om folkehøjskoler m.v. blevet ændret. De bestemmelser, som må anses for ugyldige, og som vedrører bestemte skoler knyttet til Tvind-samvirket, er ophævet.
Socialdemokratiet fremlagde i juni 1999 oplægget "En ny dagsorden for voksen- og efteruddannelse", hvori der især fokuseres på mulighederne for at styrke kvalifikationerne for ledige og beskæftigede på arbejdsmarkedet. Der foreslås en række konkrete initiativer, som inddrager både lovgivere, virksomheder og den enkelte faglærte og ufaglærte.
"I lyset af de små ungdomsårgange og flere ældre på arbejdsmarkedet bliver vores evne til at tackle voksen- og efteruddannelserne helt afgørende for fremtidens velfærdssamfund", hedder det i oplægget.
Mere kvalitet i sygehus- og sundhedspolitikken
Den danske middellevetid er lav i forhold til de fleste andre vestlige lande, og mange danskere mister gode leveår på grund af langvarig sygdom. Der er tillige en klar sammenhæng mellem de dårligst stillede, dårligt helhed og usund levevis.
At få rettet op på disse forhold drejer sig ikke alene om penge, men om holdninger og vil-

vilje til at leve sundt. Derfor har regeringen fremlagt et tværgående, 10-årigt

forbyggelses-
program til forbedring af folkesundheden. Her vil især blive sat fokus på de store folkesygdomme.
Der er udarbejdet en strategi for sygehuspolitikken 2000-2003. Formålet er i samarbejde med amterne at styrke indsatsen for højere kvalitet, service og effektivitet i sygehusvæsnet. At medvirke til kvalitetsforbedringer og en bedre anvendelse af ressourcerne inden for sygehusvæsnet bliver også en hovedopgave for det uafhængige Evalueringscenter For Sygehuse, som regeringen har fået Folketingets opbakning til at etablere.
Finanslovsaftalen for 1999 giver ligeledes sygehusvæsnet incitamenter til at øge aktiviteten og produktiviteten. Sygehusenes bevillinger gøres fra 2000 i et vist omfang afhængige af aktiviteten, så det enkelte sygehus tilskyndes til at foretage flere behandlinger.
Samarbejdet mellem sygehusvæsnet i Københavns amt og Hovedstadens Sygehusfællesskab er blevet styrket. Formålet er også her at styrke kvaliteten i sygdomsbehandlingen og forbedre servicen over for borgerne.
Der er ved lovgivning indført en maksimal ventetid for, hvor længe patienter med livstruende sygdomme skal vente på behandling, herunder forundersøgelse og efterbehandling.
Der er sket en styrkelse og udvidelse af patienternes mulighed for frit at vælge hvilket sygehus, de vil behandles på. Hertil kommer en generel forpligtelse for hver amtskommune til at oplyse den enkelte patient om antallet af behandlinger og om ventetider på egne og andre offentlige sygehuse m.m. På internettet er der etableret et system med oplysninger om ventetider til forundersøgelse, behandling og eventuel efterbehandling på 24 udvalgte operationer.
Der er sket en omlægning af reglerne for sygesikringstilskud til lægemidler. Den indebærer bl.a., at de offentlige tilskudsmidler især anvendes til personer med et stort behov for medicin.
En lov om erstatning til patienter opereret med Boneloc sikrer, at alle fejlopererede patienter - uanset operationstidspunktet - får lige adgang til erstatning efter patientforsikringslovens regler.
Den offensive miljøpolitik bærer frugt
Det lykkedes regeringen at skabe et bredt flertal for en omfattende reform af

elsektoren. Den skal sikre forbrugerne, miljøet og Danmarks forsyningssikkerhed på fremtidens frie
elmarked. Alle forbrugere - husholdninger som virksomheder - vil i løbet af få år selv kunne vælge deres el-leverandør. Reformen sikrer, at forbrugerne fortsat har indflydelse på forvaltningen af de store værdier i elsektoren.
Som led i opfyldelsen af Danmarks internationale miljøforpligtelser indføres der et loft for elsektorens CO2-udledning, som gradvis sænkes til 20 mio. ton i 2003. Overskridelse af tildelte CO2-kvoter vil medføre strafafgift til staten. Vedvarende energi udbygges, så 20 pct. af elforbruget dækkes af disse energiformer inden udgangen af 2003.
Elreformen er et fremragende eksempel på, hvordan det kan lykkes at integrere miljøhensyn i en samfundsmæssig meget vigtig lovgivning.
Efter flere års tilløb er der gennemført en samlet lovgivning om forurenet jord. Loven skal ses i forlængelse af regeringens massive indsats for at beskytte drikkevandet, senest med Vandmiljøplan II. Den nye lov giver bedre muligheder for at prioritere og koordinere det offentliges indsats. Olietanke på private villagrunde omfattes også af reglerne om pligt til oprydning, og der indføres i den forbindelse en obligatorisk forsikringsordning.
Danskerne er gode til at producere affald. Vi er mindre gode til at håndtere de problemer, affaldet giver. Det vil regeringen have gjort noget ved, og grundlaget bliver planen "Affald 21" om dansk affaldspolitik frem til 2004. Planen vil blive fulgt op med initiativer til håndtering af en lang række affaldstyper. Der er allerede indført en ordning, som sikrer en miljømæssig håndtering af udtjente biler.
Også kemikalier udgør et stærkt stigende problem. Regeringen har fremlagt en strategi for en styrket indsats nationalt, i EU og globalt. Bl.a. skal kemikaliekontrollen forstærkes, og listen over farlige stoffer skal udvides.
Der vil inden udgangen af 1999 blive fremlagt en ny handlingsplan for begrænsning af brugen af pesticider inden for jordbrugene.
Der er gennemført en omlægning af afgifterne på dieselbrændstof for at tilskynde til brug af mindre miljøbelastende brændstof. Formålet er at forbedre miljøet, ikke mindst i byerne.
I forslaget til den nyeste landsplanredegørelse hedder det, at de eksisterende vejnet skal anvendes mere effektivt og miljørigtigt, og at yderligere vejudbygning ikke

nødvendigvis giver effekter for erhvervsudviklingen. Redegørelsen peger også på et behov for at få set på de meget store arealer, der er udlagt til industriudvikling. Sommerhusområder skal bevares som rekreative områder. Derfor har regeringen aftalt

nye regler med kommunerne, som vil stoppe ulovlig helårsbeboelser. Yderligere helårsbe
boelse hindres ved at give kommunerne midler til at udsætte nytilflyttede sommerhusbeboere, dvs. beboere der er flyttet ind efter lovens ikrafttræden 20. oktober 1998. Ulovlige beboelser fra før denne dato vil med tiden blive afviklet. Kommunerne får dog mulighed for at give dispensation fra forbudet i op til 10 år.
OECD har for første gang foretaget en analyse af den danske miljøpolitik, og den er fuld af lovord. Danmarks miljøbistand til udviklingslandene og Østeuropa betegnes ligefrem som forbilledlig. De anbefalinger, OECD giver Danmark, følger i de spor, regeringen allerede har lagt. Det anbefales bl.a. at videreføre den grønne skattereform, at gøre brug af flere økonomiske virkemidler i affaldspolitikken og at få gjort mere ved forureningen fra transportsektoren.
Herhjemme er det i en tværministeriel embedsmandsrapport blevet fastslået, at regeringens grønne afgiftspakke fra 1995 har været en succes. Den har levet op til sit dobbelte formål om positiv miljøpåvirkning og hensyntagen til erhvervslivets konkurrenceevne over for udlandet. Provenuet fra afgiftspakken tilbageføres fuldt ud til erhvervslivet.
Stor indsats for at sikre sunde fødevarer
Der er fokus på vores fødevarer som aldrig før. Forbrugerne bliver stadig mere kvalitetsbevidste. Det stiller også stigende krav til den lovgivning, der skal være med til at sikre sunde fødevarer og en produktion, der er i harmoni med natur, miljø og dyrevelfærd. Det er en udfordring, Socialdemokratiet og regeringen forlængst har taget op, og som også i det seneste år har ført til en række nye tiltag.
Landbrugsloven er blevet strammet, så der nu tages højde for den kraftige strukturudvikling inden for erhvervet. Der er blevet stadig færre og større landbrug; nogle af dem med nærmest industrielle produktionsformer. Fra 1980 til i dag er antallet af landbrug faldet fra 200.000 til omkring 61.000.
Den nye lov begrænser mulighederne for at sammenlægge landbrug. Hver landmand

må højst eje tre ejendomme, der hver især skal være bæredygtige - økonomisk, socialt og økologisk. Den enkelte landbrugsejendom må højst være på 125 hektar. Samtidig nedsættes grænsen for hvor mange dyr, der må være på en bedrift. Loven betyder, at dynamikken i landbruget fastholdes, således at dansk landbrug bevarer sin konkurrenceevne. Unge landmænd får lettere ved at etablere sig, fordi gårdene ikke er så store, og betingelserne for generationsskifte er blevet forbedret. Samtidig støtter loven en udvikling med vægten lagt på høj kvalitet og sunde fødevarer.

T

Alle regler om produktion og kontrol med økologiske fødevarer er blevet samlet i en særskilt lov. Baggrunden er den stigende efterspørgsel og produktion af økologiske fødevarer. Loven skal være med til at sikre forbrugerne vished for, at markedsførte økologiske varer holder, hvad de lover.

Og regeringen vil videre ad den økologiske vej. Både når det gælder produktion, afsætning og eksport. Det Økologiske Fødevareråd afleverede i januar 1999 en aktionsplan med en række anbefalinger, og fødevareministeren har allerede igangsat flere af dem.

Alle hidtidige kontrolfunktioner inden for fødevareområdet samles i 11 nye fødevareregioner. Hermed samles kontrolindsatsen hele vejen fra jord til bord, og der sikres en ensartet beskyttelse af forbrugere over hele landet.

Fødevaresikkerheden søges til stadighed styrket. På det seneste gælder det bl.a. indsatsen i forhold til salmonella, campylobactor og fødevare-allergi. Det er lykkedes at få forbudt 4 antibiotiske vækstfremmere i EU, efter at danske forskere har påvist risiko for, at forbrugerne kan blive resistente over for antibiotika.

Kvalitetsmærket for svine-, okse- og kalvekød er taget i brug. Det blå mærke giver forbrugerne en garanti for, at der i produktionen er taget ekstra hensyn til dyrevelfærd, sundhed og kvalitet. Ordningen er dynamisk og kan udvides til andre produkter, herunder forarbejdede varer.

Med hensyn til dyrevelfærd er der på finansloven for 1999 afsat midler til at understøtte investeringer, der fremmer dyrenes velfærd gennem indretning og tilpasning af produktionsforholdene.

Det er besluttet at etablere Måltidets Hus i København. Det skal hæve kvaliteten af det danske måltid gennem uddannelse, fokusering på spisekvalitet og madkultur

samt indgå i udviklings- og forskningsprojekter.
Efter hårde forhandlinger lykkedes det at gennemføre en reform af EUs landbrugspolitik. For første gang kobles miljø- og landbrugspolitikken sammen. Reformen indebærer et prisfald på mælk, oksekød og korn på op til 15 pct. EUs støtte til landdistrikterne reformeres ligeledes. Beskæftigelse og udvikling i landdistrikterne fremmes, ligesom der sker en styrkelse af hensynet til miljø og dyrevelfærd.
Fiskeriet er fortsat et vigtigt dansk erhverv. En ny, forenklet fiskerilov har afløst 9 tidligere love på området, og der er vedtaget en ny strategi for fiskeriforskningen. Nye regler skal sikre, at rekreativt fiskeri også i fremtiden kan udøves af flest mulige.
Med en ny handlingsplan for reduktion af utilsigtet bifangster af marsvin er Danmark det
første land i Europa, der tager initiativ for den truede dyreart.
Boligpolitik med klart socialt sigte
Der er vedtaget en reform af den individuelle boligstøtte, som indebærer, at støtten vil blive koncentreret om husstande med lavere indkomster. Støttemodtagere med højere indtægter eller større formuer vil skulle betale en større del af huslejen selv.
Udgifterne til individuel boligstøtte er gennem de seneste 10 år steget kraftigt og nåede i 1998 op på 8,8 mia. kr. Omkring halvdelen af alle landets lejere modtog støtte, også selv om de havde høje indkomster og/eller større formuer. Der har således været tale om en temmelig generøs støtte, når man sammenligner med prioriteringer af andre offentlige udgifter.
Reformen iværksættes i 1999 og gennemføres over 5 år. Lejere, der får mindre i støtte, garanteres på den måde en rimelig overgangsperiode. De nye regler sikrer samtidig, at alle uanset indkomst er i stand til at opretholde en rimelig boligstandard. Reglerne sikrer også pensionister en boligydelse, der sætter dem i stand til at bo i de forholdsvis dyre ældreboliger, som er et godt alternativ til plejehjem.
Reformen betyder, at det offentliges udgifter til boligstøtte vil blive reduceret med 700 mio. kr. i løbet af de 5 år. Det skyldes først og fremmest, at støtten gøres afhængig af indkomst, og at formuer inddrages i beregningsgrundlaget.
Der er gennemført en finansieringsreform for det støttede byggeri og byfornyelsen. Formålet er at skabe større fleksibilitet i finansieringen og på lidt længere sigt nedbringe de statslige udgifter på området.
De større byer har deres særlige og meget sammensatte boligmæssige og bysociale

problemer. Regeringen har med en Bypolitisk Redegørelse lagt op til at styrke og koordinere indsatsen for at fremme mulighederne for en positiv, bæredygtig udvikling i byerne. Til en række konkrete projekter er der på finansloven for 1999 afsat næsten 100 mio. kr. Indsatsen for at forbedre bo- og levevilkårene i de mest belastede byområder, der var et af den socialdemokratisk ledede regerings første initiativer tilbage i 1993, fortsætter.

Der vil blive iværksat en række forsøg med etablering af nye, anderledes botilbud til særligt udsatte grupper. I en redegørelse fra oktober 1998 anvises en række initiativer, der kan sikre bedre tilgængelighed for handicappede i offentlige bygninger. Allerede få år efter opførelsen af et nyt byggeri kan der konstateres mange byggeskader. På den baggrund bliver det nu stillet som krav for at modtage offentlig støtte til boligbyggeri, at der foreligger statiske beregninger i forbindelse med kommunernes byggesagsbehandling. Endvidere vil der blive taget særlige skridt for at gøre kommunerne opmærksomme på forpligtelsen til at sikre kvaliteten i de byggeprojekter, der forelægges til godkendelse.

Store forbedringer af den kollektive trafik

Regeringen fortsætter sin målbevidste indsats for at forbedre den kollektive trafik. Og at der er behov for en forstærket indsats, fremgår af en redegørelse, trafikministeren lagde frem i april 1999. Den viser, at de seneste 20 års fordobling af persontrafikken er blevet dækket af en øget biltrafik, mens omfanget af den kollektive trafik i store træk har været uændret. Tog og busser skal i højere grad konkurrere på kvalitet, og her spiller rejsehastighed, præcision, frekvens og en forbedret sammenhæng mellem de forskellige transportformer en afgørende rolle.

Der er truffet beslutning om etablering af ringbane fra Hellerup over Vanløse til Sjælør, udbygning af samt bedre betjening på banen mellem Odense og Svendborg, udvidelse og fornyelse af den kollektive trafik i tyndt befolkede områder, indkøb af 4 nye tog til Nærum- banen, medfinansiering af projekter vedrørende nærtrafik i Århus samt driftstilskud til vandbusser i København og etablering af en coastercentral.

Det er desuden besluttet, at det videre arbejde med at forbedre kapaciteten på jernbanen mellem København og Ringsted skal koncentreres om en udbygning af den eksisterende bane med 2 spor, suppleret med alternative linieføringer mellem København og Høje Tåstrup.

Kastrupbanen fra Københavns Hovedbanegård til Kastrup Lufthavn åbnede i

september 1998.
Ved en ændring af busloven er der åbnet for forsøg med fjernbusser over Storebælt. Det 5- årige forsøg vil styrke den kollektive trafik i tyndt befolkede områder.
Der er gennemført en takstnedsættelse i den kollektive trafik, idet gratisgrænsen for børn er hævet fra 4-7 år til 10 år.
DSB er som led i en modernisering af jernbanedriften blevet omdannet til en selvstændig offentlig virksomhed, og DSB S-tog er omdannet til et aktieselskab, som ejes af DSB. Com- bus A/S (DSB-busserne) er p.t. under afhændelse.
På vejområdet er det vedtaget at anlægge motorvej mellem Odense og Svendborg, at
anlægge motorvej/motortrafikvej på strækningen Holbæk-Vig i Odsherred samt anlægge motortrafikvej ved Herning og på strækningen Herning-Brande.
Som led i finansloven for 1999 blev der afsat penge til vejprojekter i Høje Tåstrup og Viborg samt til de nordjyske motorveje og øget vedligeholdelse.
Med det formål at nedbringe antallet af trafikulykker er der indført øgede sanktioner over for lastbiler og bussers overtrædelse af færdselsloven. I en række politikredse i hovedstadsområdet og på Fyn gennemføres forsøg med automatisk hastighedskontrol som virkemiddel til nedbringelse af de generelle hastigheder.
Byggeriet af den faste forbindelse over Øresund skrider hurtigere frem end oprindelig planlagt. Der er nu truffet beslutning om åbning allerede ca. 1. juli 2000.
De første forberedelser til en evt. fast forbindelse over Femer Bælt er i gang.
Sammen med det tyske trafikministerium udarbejdes og offentliggøres en række rapporter om trafikale, miljømæssige og økonomiske aspekter ved projektet.
Havnelovgivningen er blevet moderniseret, så statshavne samt kommunalt og privatejede havne er samlet under én lov. Statshavnene tænkes overdraget til de kommuner, hvor de er placeret. Formålet er at øge havnenes handlefrihed og dermed fremme den miljørigtige transportform, som søtransporten udgør.
Til Bornholmstrafikken chartres en hurtigfærge i en 3-årig forsøgsperiode begyndende 1. december 1999.
Taxiloven er blevet ændret. Kravet om dansk statsborgerskab til vognmænd er bortfaldet, og der er samtidig sket en præcisering af betingelserne for tildeling af tilladelse til at drive taxierhverv.
Borgernes retsstilling i forbindelse med ekspropriation til større anlægsarbejder er

blevet forbedret. De nye regler omfatter bl.a. information, varslingsfrister og høring af borgere og interesseorganisationer. Desuden får grundejere bedre muligheder for at få foretaget ekspropriation, hvis særlige sociale forhold taler herfor.
Trafikken belaster miljøet. En redegørelse herom fra Trafikministeriet vil i efteråret 1999 blive fulgt op med offentliggørelsen af et katalog over de virkemidler, der kan tages i anvendelse for at nedbringe bl.a. CO2-belastningen.
Bedre vilkår for både forbrugerne og erhvervslivet
Den brede forbrugerinformation er styrket og forbedret med oprettelsen af Forbrugerinformation. Samtidig er markedsføringsloven ændret, så overtrædelser hurtigere kan standses af forbrugerombudsmanden. Erhvervsdrivende skal nu også klart og tydeligt informere forbrugere om de garantier, der er knyttet til varerne, og forbrugerne kan anmode om skriftlige informationer om garantien.
Ved en ændring af betalingskortloven er der skabt mulighed for at anvende dankortet på internettet.
Der er gennemført en række lempelser af erhvervslivets beskatning, som bl.a. har til formål at tiltrække og fastholde virksomheder her i landet. Nedsættelsen af selskabsskatten fra 34 til 32 pct. skal medvirke til, at beskatningen af selskaber ikke afholder virksomheder fra at etablere sig i Danmark. Beskatningen af udbytter og aktieavancer i internationale koncerner er omlagt, så det bliver mere attraktivt at placere datterselskaber i Danmark, ligesom danske moderselskaber nu tilskyndes til at hjemtage udbytter fra udenlandske datterselskaber.
Af andre initiativer kan nævnes en generel lettelse af erhvervslivets generationsskifter, forbedring af reglerne for etableringskonti og lempelse af reglerne for omdannelse af virksomheder med flere ejere.
Siden april 1999 har det været muligt for virksomhederne at indberette oplysninger til told- og skattemyndighederne via internettet. Indbetalinger kan ligeledes foretages elektronisk. Arbejdet med en ny erhvervsselvangivelse er langt fremme, og der er igangsat forsøg med elektronisk indsendelse af selvangivelse og regnskab for virksomhederne. Formålet med disse projekter er at lette både virksomhedernes administrative byrder og skattemyndighedernes erhvervsligning.
Regeringen har nedsat Industriens Udviklingsgruppe, der skal belyse årsagerne til, at industrien gennem en periode har haft vigende markedsandele på eksportmarkederne og på hjemmemarkedet.

Eksport Kredit Fonden er omlagt til en selvstændig statslig forvaltningsenhed. Målet er at sikre danske eksportvirksomheder konkurrencedygtige garanti- og finansieringsvilkår i forhold til deres udenlandske konkurrenter.
Der er også gennemført en omlægning af VækstFonden, som udvider fondens muligheder for at yde finansiering til vækstorienterede, perspektivrige forskningsprojekter. Fonden kan sammen med private investorer skyde kapital i innovationsselskaber, der skal inve-

investere i virksomheder i de tidligste udviklingsfaser. Fonden har overtaget administrationen af udviklingsselskabsordningen.
Den danske og svenske regering har i fællesskab kortlagt barrierer og muligheder for at styrke den erhvervsmæssige udvikling og integration i Øresundsregionen. Der er identificeret et halvt hundrede små og store barrierer. De to regeringer har sammen taget 34 initiativer, der skal fremme integrationen. Det er besluttet at etablere to højteknologiske forskerparker i tilknytning til IT-høj skolen og det nye bioteknologiske forskningsmiljø i København.
Indsatsen for at fremme den regionale erhvervsudvikling i Danmark vil blive udmøntet i en række strategier for Lolland, Bornholm, Sydfyn og Frederikshavn/Nordjylland.
Omfanget af sort arbejde og socialt bedrageri skal begrænses. Derfor har told- og skattemyndighederne fået bedre adgang til at indhente oplysninger fra andre myndigheders registre samt mulighed for at etablere et register over personer eller virksomheder, der har påført eller forsøgt at påføre det offentlige betydelige tab.
Der er gennemført en række forbedringer af den finansielle lovgivning. Bl.a. er reglerne for videregivelse af fortrolige oplysninger præciseret. Lov om banker og sparekasser er ændret, så håndteringen af kriser i pengeinstitutter lettes.
I loven om Lønmodtagernes Dyrtidsfond er der givet lønmodtagerne mulighed for medindflydelse på investeringerne gennem oprettelse af investeringspuljer.
Regeringen satser på forskning og teknologi
Der mangler kvalificeret arbejdskraft inden for det informationsteknologiske område (IT). På initiativ af regeringen er det derfor besluttet at oprette en IT-højskole, som både i København og i Vestdanmark vil udbyde IT-uddannelser og efteruddannelser. IT-høj skolen i København indgår i et IT-vækstcenter, som etableres i Ørestaden.
Regeringen har igangsat et udvalgsarbejde - Det Digitale Danmark - der i slutningen

af 1999 skal resultere i et oplæg til en IT-strategi for Danmarks placering i netværkssamfundet. Samtidig er der iværksat en række enkeltstående initiativer, der skal forbedre den offentlige service og understøtte borgere og virksomheder i udnyttelsen af den nye teknologi. Blandt tiltagene er en pulje på 40 mio. kr. til medfinansiering af pc-hjemme-uddan- nelsespladser til statsinstitutioner, folkeskoler og frie grundskoler.

Universiteterne har gennem en lovjustering fået mulighed for at indgå udviklingskontrakter og samarbejde tættere på tværs af institutionsgrænser.

Syddansk Universitet er etableret ved en fusion af Odense Universitet, Handelshøjskole Syd/Ingeniørhøjskole Syd og Sydjysk Universitetscenter. Formålet er at sikre såvel bedre som geografisk spredte, forskningsbaserede uddannelsesudbud.

Forskningssamarbejdet mellem den private og den offentlige sektor er blevet yderligere styrket. En ny lov om opfindelser ved offentlige forskningsinstitutioner skal således skabe bedre muligheder for erhvervsmæssig nyttiggørelse af opfindelserne.

Det er besluttet at etablere et Bioteknologi- og Innovationscenter centralt i København.

For at tiltrække og fastholde udenlandske gæsteforskere og eksperter er skattereglerne ændret, så eksperterne ikke risikerer efterbeskatning ved forlængelse af deres ophold i Danmark.

Det lykkedes! I februar 1999 opsendtes Danmarks første nationale satellit - Ørstedsatellitten. Opsendelsen var kulminationen på flere års udviklingsarbejde mellem forskningsinstitutioner, industri og en række ministerier. Satellitten skal foretage målinger af jordens magnetfelt.

Mere kød på tankerne om det rummelige arbejdsmarked

Det er en mærkesag for Socialdemokratiet og regeringen at få skabt et mere rummeligt arbejdsmarked. Først og fremmest af menneskelige hensyn, men også fordi der bliver brug for alle på arbejdsmarkedet i de kommende år.

For at styrke den forebyggende indsats og fremme rummeligheden er der i loven om aktiv socialpolitik indført regler om den virksomhedsrettede revalidering og andre virksomhedsrettede tilbud. De kommunale koordinationsudvalg får stillet midler til rådighed til fremme af lokale initiativer på disse områder.

I sommeren 1999 bevilgede socialministeren i alt 30 mio. kr. til 85 kommuner og

private virksomheder til projekter, der kan være med til at udvikle kommuners og virksomheders sociale ansvar. Der blev lagt vægt på projekter, der kan skaffe udstødte mennesker ansættelse eller anden tilknytning til arbejdsmarkedet. Det kan være sindslidende eller vanskeligt stillede unge.
Ellers drejer projekterne sig om at åbne arbejdspladserne for mennesker med nedsat arbejdsevne, at udvikle personalepolitikkens sociale dimension, at formidle erfaringer med arbejdsfastholdelse og støtte dannelsen af netværk.

Det kan med tilfredshed konstateres, at antallet af fleksjob til personer med nedsat arbejdsevne er næsten fordoblet fra januar 1998 til februar 1999. Og at væksten er sket både i den offentlige og den private sektor.
Sondringen mellem offentlige og private arbejdsgivere ophæves, når det gælder afholdelsen af sygedagpenge. Arbejdsgiverperioden vil herefter være 2 uger for alle arbejdsgivere. Selvstændige erhvervsdrivende har i lighed med lønmodtagerne nu ret til at få sygedagpenge fra kommunen efter 2 ugers sygdom mod tidligere 3 uger.
Hjemmehjælpen har igen været til debat. Specielt i de kommuner, der har revurderet tildelingen og truffet afgørelser én bloc. Socialministeren har efterfølgende slået fast, at der altid skal foretages en individuel vurdering ved tildeling af hjemmehjælp.
Der er sket en betydelig forhøjelse af fripladsgrænserne fra 1. januar 1999, så familier med lave indkomster skal betale mindre for en plads i en offentlig pasningsordning.
Forbedringen var et led i Pinsepakken. Enlige forældre i beskæftigelse, der tager børnepasningsorlov på grund af manglende pasningsmulighed, har fra 1. juli 1999 fået ret til supplerende tilskud til orlovsydelsen. Reglerne om økonomisk tilskud til forældre, der vælger privat pasning, er gjort smidigere, så flere kan benytte ordningen.
Den sociale indsats for sindslidende, misbrugere og hjemløse m.fl. er blevet yderligere styrket. Det statslige tilskud til indsatsen for stofmisbrugere er forhøjet med 116 mio. kr. årligt, der er bevilget 60 mio. kr. årligt i de næste 4 år til indsatsen for hjemløse, kommuner og amter har fået tilført 55 mio. kr. årligt til en styrket indsats for hjerneskadede, og der er et millionbeløb i de kommende 5 år til forebyggelse af selvmord. Til indsatsen for sindslidende afsættes i de næste år et stort trecifret millionbeløb.
Det frivillige sociale arbejde er tilført yderligere 35 mio. kr. til i alt 138 mio. kr.

Regeringen har sat fokus på bekæmpelsen af socialt bedrageri. Det har skabt opmærksomhed i offentligheden om problemet, og kommunerne har fået bedre muligheder for at indhente oplysninger som led i deres indsats på området.
Psykisk syges retsstilling er blevet forbedret. Den nye lovgivning indeholder bl.a. klarere regler for magtanvendelse. Og det slås fast, at indgreb i handicappedes selvbestemmelsesret aldrig må erstatte omsorg, pleje og socialpædagogisk bistand.
Der er påbegyndt en evaluering af hele det sociale område for at få dokumenteret, om de mål og midler, der bruges i sociallovgivningen, virker efter hensigten. I 1999 igangsættes evaluering af aktivering, revalidering og kontanthjælp samt en registerundersøgelse af
sygedagpengeområdet. Senere følger hjælpeforanstaltninger til udsatte børn, hjemløse, misbrugere og sindslidende, dagtilbud til børn og hjemmehjælp.
Fokus på Politiets Efterretningstjeneste
Befolkningen i et demokratisk samfund kan med rette kræve, at de institutioner, der er sat til at beskytte demokratiet, selv overholder demokratiets love og spilleregler.
Det er den dybere baggrund for, at et folketingsflertal med regeringspartierne i spidsen har besluttet, at der skal gennemføres en undersøgelse af Politiets Efterretningstjenestes virksomhed på det politiske område. Oplysninger i offentligheden har antydet, at PET har overskredet retningslinierne for sin virksomhed. Der er rejst tvivl om, hvorvidt PET har overholdt en regeringserklæring fra 1968, som siger, at registrering ikke må finde sted alene på grundlag af lovlig politisk virksomhed.
En kommission skal foretage en to-delt undersøgelse. Dels en historisk undersøgelse af PETs virksomhed fra 1945 til 1989, dels en retlig undersøgelse, der skal dække perioden fra regeringserklæringen i 1968 til Berlinmurens fald i 1989. Hvis sager efter 1989 kan bidrage til at kaste yderligere lys over PETs virksomhed, har kommissionen frie hænder til at undersøge disse sager.
Ingen seriøse politiske partier betvivler, at også Danmark har behov for en efterretningstjeneste. Men den skal bygge på folkelig tillid. En sådan tillid vil en saglig undersøgelse af PET være med til at genskabe. Derfor må det undre, at Venstre og Det konservative Folkeparti ikke stemte for forslaget om en undersøgelseskommission.
Kriminalforsorgen skal moderniseres. Grundlaget bliver en flerårig budgetaftale for

perioden 1999-2003, hvor Direktoratet for Kriminalforsorgen skal opfylde en resultatkontrakt. Blandt de nye tiltag kan nævnes bygning af et nyt fængsel og en ekstra afdeling til narkobehandling.
Danmarks måde at anvende isolationsfængsling på mødes ofte med kritik, også internationalt. Justitsministeren har lyttet og lagt op til ændringer af retsplejeloven med henblik på at begrænse anvendelsen og varigheden af denne form for fængsling.
Der blev i april 1999 indgået et bredt politisk forlig om retningslinierne for, hvornår udlændinge kan få dansk indfødsret ved lov. De nye regler indeholder både stramninger og lempelser. De vedrører navnlig kriminelle udlændinge.
Justitsministeriet har også fået gennemført en lovgivning, der indfører forbud mod skjult

tv-overvågning af ansatte på private arbejdspladser. Et lignende forbud på offentlige arbejdspladser ventes gennemført i efteråret 1999. Prostitution er blevet afkriminaliseret, og det er samtidig gjort strafbart at være kunde hos en prostitueret under 18 år. Reglerne om undersøgelse og godkendelse af adoptanter til udenlandske børn er gjort mere tidssvarende. Et vigtigt element er, at adoptanternes ønsker skal sættes i centrum, mens myndighedernes kontrolfunktion træder i baggrunden.
Det strafferetlige værn mod momssvig, EU-svig og bestikkelse vil blive styrket. Med ændringerne i straffeloven vil Danmark kunne ratificere en række konventioner og protokoller om EU-svig og bestikkelse af udenlandske embedsmænd.
Massiv støtte til dansk kulturliv
Der blev i april 1999 indgået en politisk aftale om nybyggeri til Det Kongelige Teater. Der skal bygges et skuespilhus, som placeres ved Turbinehallerne i København. Der er desuden enighed om, at der hurtigst muligt skal bygges et opera- og musikhus i København, hvor Det Kgl. Teater kan præsentere store ballet- og operaforestillinger. En projektgruppe skal komme med forslag til etablering og finansiering.
Rammerne for Det Kgl. Teaters virksomhed i perioden 2000-2003 er i øvrigt fastlagt gennem en ny aftale, som skal give en bedre udnyttelse af teatrets ressourcer på tværs af kunstarterne, fastholde et højt kunstnerisk niveau samt sikre, at teatrets forestillinger når ud til en så bred del af befolkningen som muligt og i større omfang

end tidligere til børn og unge.
Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab (Betty Nansen, Dr. Dante, Folketeatret, Gladsaxe Teater, Nørrebros Teater, Østre Gasværk, Rialto, Det Ny Teater) er med en ændring af teaterloven blevet omfattet af nye regler. Det skal sikre en mere dynamisk ledelse af teaterfællesskabet og en klarere ansvarsfordeling. Flere teaterkyndinge medlemmer tilknyttes styrelsen, og der afsættes en særlig støttepulje på 7,5 mio. kr. til teatermæssige eksperimenter. Teaterfællesskabet vil senere overgå til Hovedstadens Udviklingsråd.
Filmstøtten blev øget med 50 mio. kr. via finansloven for 1999. Efterfølgende er der indgået en politisk aftale, der øger filmstøtten med yderligere 100 mio. kr. i 2000 og 150 mio. kr i årene 2001 og 2002. Filmstøtten bliver herefter i alt ca. 300 mio. kr. i 2000 og ca. 350 mio. kr. i 2001 og 2002.
Der er gennemført en række ændringer af biblioteksafgifterne. Bl.a. bliver skønlitteratur for voksne stillet bedre end tidligere ved fordeling af biblioteksafgift.
Partierne bag medieaftalen fra 1996 er blevet enige om en række ændringer og tilføjelser til aftalen. Men det blev ikke til det store forlig, regeringen havde ønsket, idet Venstre i sidste øjeblik trak sig fra forhandlingerne.
En delaftale sikrer dog, at DR i en 5-årig periode får rådighed over ledige lokal-tv frekvenser med henblik på en jordbaseret udsendelse af DR2, som dermed vil nå ud til mange flere seere.
Digitaliseringen af den tredie, landsdækkende tv-kanal er påbegyndt. DR og TV2 får hver to digitale tv-kanaler til rådighed. Den overskydende kapacitet skal udbydes til kommercielle stationer.
Kulturministeren har nedsat tre uddannelsesråd, der skal rådgive ministeren i uddannelsesspørgsmål. Det drejer sig om et råd for film og teater, et råd for musik samt et råd for arkitektur, design, billedkunst og konservering. Dansk Design Skole og Glas- og Keramikskolen på Bornholm samt Kunsthåndværkerskolen i Kolding er blevet overført fra Undervisningsministeriet til Kulturministeriet.
Der er udarbejdet et Idrætspolitisk Idéprogram, som skal være med til at udvikle idrættens kulturpolitiske dimension og styrke mangfoldigheden, kvaliteten og ytringsfriheden inden for idrætslivet. Det rettes mod nye og anderledes måder at dyrke idræt på, hvad enten det sker i foreninger eller udenfor. Med initiativet følger en årlig bevilling på 20 mio. kr.

Dopingproblemerne i idrætten blev for alvor synliggjort i 1998. På den baggrund har kulturministeren taget initiativ til en hvidbog om doping i Danmark og nedsat et koordinationsudvalg mellem involverede ministerier og organisationer. Endvidere har Team Danmark fået ekstra midler til brug for dopingbekæmpelse.

Modernisering af ligestillingsarbejdet

Et bredt folketingsflertal tilsluttede sig i maj 1999 principperne for en modernisering af ligestillingsarbejdet. Det skete på baggrund af et udvalgsarbejde om den hidtidige og den fremtidige indsats på området.

Ligestillingsrådet tænkes nedlagt og afløst af et videnscenter med et tilknyttet debatforum. I en forsøgsperiode skal der endvidere etableres et klagenævn, som kan træffe afgørelser i sager om kønsdiskrimination.

Den nye minister for ligestilling, by- og boligminister Jytte Andersen, har sagt, at en hovedopgave bliver at få skabt bedre sammenhæng mellem arbejds- og familieliv.

Grøde i Rigsfællesskabet

Det var en sag af stor betydning for Færøerne, der blev afsluttet, da det i maj 1999 - efter årtiers forhandlinger - lykkedes at få underskrevet en overenskomst om afgrænsningen mellem Færøerne og Storbritannien. En formel begrænsning for færøsk olieudvinding blev dermed ryddet af vejen.

Det færøske samfund er i gang med en debat om de fremtidige relationer til Danmark, og såvel den danske regering som Folketinget er parat til at forhandle om en ændring af relationerne.

Landsstyret på Grønland har et ønske om en mere selvstændig udenrigspolitisk profil, og det er der indledt forhandlinger med den danske regering om.

Regeringen og landsstyret har udarbejdet en fælles rapport om det investeringsbehov, som Grønland står over for med hensyn til at skaffe nye boliger og renovere de eksisterende. Det skal drøftes, hvori en dansk støtte til en renovering kan bestå.

Dansk forsvarspolitik med international tyngde

Det lykkedes i maj 1999 regeringen at samle et bredt flertal i Folketinget om en ny 5-årig forsvarsaftale. Aftalen følger linien fra de foregående 6 års forsvarspolitik, hvor der er blevet lagt stigende vægt på den internationale indsats, mens forsvaret af det danske nærområde er blevet reduceret.

En del af grundlaget for de politiske forhandlinger var Forsvarskommissionens beretning "Fremtidens Forsvar". Den rummede forslag til omstruktureringer af forsvaret og ikke mindst en række nyttige vurderinger af Danmarks sikkerhedspolitiske situation efter Ber- linmurens fald.

Det siges i beretningen, at "Danmark i dag nyder godt af en sikkerhedsgeografisk placering, der indebærer tryghed nærmest uden fortilfælde". Konkret var det kommissionens opfattelse, at en konventionel militær trussel mod Danmark ikke vil være sandsynlig inden for de næste 10 år. Derfor vil den fremtidige sikkerhedspolitik i høj grad skulle fokusere på at styrke den indirekte sikkerhed. De indirekte sikkerhedsopgaver omfatter først og fremmest bidrag til internationale fredsstøttende aktioner samt til et tæt samarbejde med de nye demokratier i Central- og Østeuropa.

I god samklang med denne vurdering betyder den nye forsvars aftale, at vægten i dansk forsvar forskydes fra mobilisering til krisestyring og prioritering af reaktionsstyrker.

Kapaciteten til deltagelse i internationale operationer styrkes, bl.a. med nyt materiel. I alt investeres der på materielsiden 12 mia. kr. over de 5 år.

Krigsstyrken (fastansatte og mobiliseringsstyrken) reduceres, og det samme gælder antallet af værnepligtige. Ændringerne betyder, at kasernerne i Næstved, Viborg, Nr. Uttrup, Tønder, Farum og Ringsted lukkes, og at flyvestation Værløse nedlægges som operativ flyvestation.

En del af personaleafgangen ventes klaret via naturlig afgang, men det bliver også nødvendigt med afskedigelser. Der tages en række initiativer for at støtte de ansatte, forsvaret må sige farvel til.

Økonomisk indebærer den nye aftale, at forsvarets årlige budget reduceres med gennemsnitligt 450 mio. kr. eller ca. 2,5 pct. i forhold til niveauet i 1999.

Hjemmeværnet vil få overdraget en række nye og mere krævende opgaver end hidtil, og en styrke bestående af såvel frivillige som fastansatte officerer skal uddannes bedre.

Samarbejdet med de baltiske lande udgør fortsat det højst prioriterede område inden for forsvarets østsamarbejde. Danmark har også i det forløbne år påtaget sig en ledende rolle i koordineringen af den vestlige bistand til Baltikum. Samarbejdet er blevet yderligere målrettet mod støtte til de baltiske landes langsigtede forsvarsplaner og forberedelse til NATO-medlemsskab. Samarbejdet har desuden været

koncentreret omkring træning og uddannelse i Danmark med efterfølgende udsendelse af det første fælles-baltiske kontingent til den fredsbevarende baltiske bataljon (BALTBAT) sammen med den danske bataljon i Bosnien.
Folketinget gav i april 1999 samtykke til, at Danmark tiltrådte konventionen om oprettelse af et fælles dansk-tysk-polsk korps, Multinational Corps Northeast, og konventionen blev undertegnet af de tre landes forsvarsministre i september 1998. Korpsets hovedkvarter ligger i Stettin i Polen. Samtidig nedlægges det fælles dansk-tyske korps, Allied Forces Schleswig-Holstein and Jutland.
Den oprindelig dansk ledede oprettelse af en multinational FN "Stand-by"-brigade på højt beredskab (SHIRBRIG) forventes erklæret operativ i 1999. Brigaden, hvis planlægning sker fra Danmark, skal operere under FN-pagtens kapitel om "fredsbevarelse med parternes indforståelse".
Stor dansk indsats i Kosovo
Danmark har været - og er - dybt engageret i bestræbelserne på at begrænse den humanitære katastrofe i Kosovo-provinsen på Balkan.
NATO-landenes beslutning om at indlede en militær indsats var længe undervejs. Den blev først taget, da alle forhandlingsmuligheder var udtømte, og det stod klart, at serberne havde iværksat systematiske overgreb og etnisk udrensning af den kosovo-albanske befolkning.
Serbernes præsident Milosevic havde også ignoreret tre resolutioner fra FNs Sikkerhedsråd, som alle pålagde ham og hans generaler at indstille undertrykkelsen i Kosovo.
Det danske bidrag til den militære indsats er blevet ydet i flere omgange. I oktober 1998 vedtog Folketinget at stille fire F-16 fly til rådighed for en NATO-aktion, der skulle øge presset for at tilvejebringe en politisk løsning. En aftale kom også på plads, men i foråret 1999 brød forhandlinger om en fredsaftale for Kosovo sammen på grund af serbisk uvilje til at indgå et kompromis.
Da den etniske udrensning samtidig tog til, indledte NATO en militær luftoperation. Danmark bidrog med yderligere fire F-16 fly samt 200 mand til en NATO-ledet multinational styrke i Albanien. Den havde til formål at sikre den humanitære bistand til flygtninge fra Kosovo i samarbejde med de internationale humanitære organisationer.
Efter den serbiske tilbagetrækning fra Kosovo og indstillingen af de militære aktioner

deltager Danmark i en international styrke, som skal være med til at sikre, at de fordrevne kosovo-albanere kan vende hjem, og at serberne i Kosovo-provinsen kan leve i sikkerhed. Danmark bidrager med en panserinfanteribataljon på 850 mand og i nødvendigt omfang F-16 fly plus støttepersonel. Desuden deltager en dansk fregat og et minerydningsfartøj.

FNs Flygtningehøjkommissariat (UNHCR) anslår, at der blev fordrevet omkring 900.000 mennesker fra Kosovo i løbet af perioden fra februar 1998 til juni 1999. Mange var på flugt, før NATO iværksatte den militære aktion.

Folketinget havde i sommeren 1999 bevilget over 250 mio. kr. til indsatsen i de nærområder til Kosovo, hvor flygtningestrømmene gik hen. Danmark er en af de største bidragydere til UNHCR. Det vurderes, at private danske hjælpeorganisationer anvender omkring 50 mio. kr. i nærområderne.

Selv om hovedparten af indsatsen for at hjælpe flygtningene blev rettet mod nærområderne, viste der sig også behov for at evakuere mennesker med et særligt behov, bl.a. syge.

Danmark gav tilsagn om at modtage 1.500 flygtninge. Gennem Folketingets vedtagelse af Kosovonødloven tilbydes flygtningene midlertidig beskyttelse her i landet under vilkår, der er tilpasset deres særlige behov. De får foreløbig asyl for 6 måneder ad gangen, hvorefter det vurderes, om de kan rejse hjem. Nødloven indeholder bestemmelser om økonomisk støtte i forbindelse med hjemvenden til Kosovo.

Der har været en bred folkelig og politisk opbakning bag Danmarks deltagelse i Kosovo- indsatsen. Det har også afspejlet sig i en betydelig privat offervilje ved landsindsamlinger til flygtningeindsatsen.

NATO udvidet mod øst

Polen, Tjekkiet og Ungarn blev i marts 1999 optaget i NATO. Regeringen har arbejdet hårdt for, at udvidelsesprocessen skal fortsætte, og det lykkedes under NATO-topmødet i april 1999 at sikre de baltiske lande en gunstig placering i den fortsatte proces. Også det bredere Partnerskab for Fred-samarbejde blev styrket.

På topmødet besluttedes det endvidere at videreudvikle den europæiske sikkerheds- og forsvarsidentitet (ESDI). Det er hermed slået fast, at Vestunionen (WEU) ikke udvikles som EUs militære arm.

Øget dansk indsats for fred og stabilitet

Den danske Miljø-, Freds- og Stabilitetsramme er blevet ændret, og en vigtig nyskabelse er regeringens initiativ til forebyggelse og bilæggelse af konflikter og katastrofer. I første omgang vil den nye indsats blive koncentreret på det vestlige Balkan, men senere vil også andre regioner og lande kunne komme på tale.
For at sikre en effektiv udnyttelse af de forskelligartede og betydelige danske ressourcer i området vil strategien omfatte såvel forsvarets fredsbevarende og fredsskabende indsatser som civile indsatser i form af aktiviteter, der finansieres under ulandsrammen og Freds- og Stabilitetsrammen.
Det er besluttet at oprette et Dansk Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier.
Krigsforbrydere for international domstol
Statutten for en permanent international straffedomstol blev vedtaget i Rom i juli 1998.
Domstolen vil få kompetence til at behandle de groveste og mest alvorlige internationale forbrydelser, dvs. folkedrab, forbrydelser mod menneskeheden, krigsforbrydelser samt aggression. Beslutningen er et historisk gennembrud i udviklingen af det internationale retssamfund.
EU baner vejen for optagelse af nye medlemslande
Amsterdamtraktaten trådte i kraft 1. maj 1999. Traktaten har styrket danske mærkesager som beskæftigelse, miljø, forbrugerbeskyttelse, sundhed, kampen mod svig, nærhed og nationale parlamenter, ligestilling og menneskerettigheder. Den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik er gradvist blevet en vigtigere del af EU-samarbejdet og styrkes også med traktaten.
Den såkaldte vismandsrapports kritik førte til, at Europa-Kommissionen trådte tilbage i marts 1999. Det Europæiske Råd udpegede kort efter den tidligere italienske ministerpræsident, Romano Prodi, som ny formand for Kommissionen. På et uformelt møde mellem EUs stats- og regeringschefer i april drøftedes behovet for reformer af Kommissionen. Danmark argumenterede for fornyelse med fokus på ansvar, åbenhed og demokratisk kontrol, en ny forvaltningskultur, sund fmansforvaltning og -kontrol samt en ny personalepolitik.
Romano Prodi præsenterede i juli medlemmerne af den kommende Europa-Kommission. Det danske medlem bliver den hidtidige udviklingsminister Poul Nielson, og han får ansvaret for EUs udvikling og bistand. Han afløser i Kommissionen Ritt Bjerregaard. Den nye Kommission skal godkendes af

Europa-Parlamentet.
I slutningen af marts 1999 blev der i Det Europæiske Råd opnået politisk enighed om den såkaldte Dagsorden 2000. De vidtrækkende beslutninger omfatter bl.a. reformer af landbrugs- og strukturpolitikken, rammerne for EUs budget i perioden 2000-2006 og tilrettelæggelsen af førtiltrædelsesbistanden til kandidatlandene i Central- og Østeuropa.
Med Amsterdamtraktaten og enigheden om Dagsorden 2000 kan udvidelsesprocessen fortsætte med uformindsket styrke.
Danmark indgik i september 1998 en aftale med euro-landene om et særligt valuta-arrangement. Fra 1. januar 1999 er den danske centralkurs over for euroen fastsat til 7,46. Der er iværksat en styrket information til virksomheder og borgere om den fælles valuta og de ændringer, den medfører.
Vigtig fransk-dansk erklæring om beskæftigelsen
"Høj beskæftigelse er ikke alene et mål i økonomisk henseende. Det er en menneskeret at have et arbejde med de muligheder for social kontakt og personlige netværker, det skaber. Arbejdsløshed er en kilde til social ulighed."
Sådan står der i indledningen af den fælleserklæring om beskæftigelsespolitik i Frankrig, Danmark og Europa, som statsminister Poul Nyrup Rasmussen og den franske premierminister Lionel Jospin underskrev under Jospins officielle besøg i Danmark i juni 1999.
Fælleserklæringen er præget af en tro på, at ledigheden i Europa kan nedbringes, hvis der er politisk vilje til at samarbejde og koordinere den indsats, der gøres på nationalt plan. I erklæringen opstilles en række konkrete mål for indsatsen. De samler sig om den aktive, sunde økonomiske politik, den aktive arbejdsmarkedspolitik og uddannelsesindsatsen.
Beskæftigelsen bliver hovedemnet på Det Europæiske Råds møde i foråret 2000. For at koordinere og forstærke indsatsen for øget beskæftigelse op til mødet besluttede de to regeringschefer at nedsætte en fælles fransk-dansk arbejdsgruppe.
Få uger inden den fransk-danske erklæring havde Storbritanniens premierminister Tony Blair og Tysklands forbundskansler Gerhard Schrøder udsendt et fælles manifest om "Den tredie Vej". Politiske kommentatorer har karakteriseret manifestet som udtryk for en soci- al-liberal strømning. Det indeholder en række velkendte socialdemokratiske bud på reformer, bl.a. på uddannelsesområdet, men det slår også

på stortromme for skattelettelser og lavtlønsjob.
Jospin/Nyrup-erklæringen trækker i en anden retning. Danmark er - også set med franske øjne - et overbevisende eksempel på, at arbejdsløsheden kan bringes ned, uden at det udløser dybe sociale skel som fx i Storbritannien. Samtidig ser Jospin/Nyrup større muligheder i EU-samarbejdet, når det gælder beskæftigelsen. Svaret på arbejdsløsheden er ikke bare reformer i de enkelte lande, men også fælles initiativer, der øger investeringerne og sætter mere gang i økonomien.
Øget nordisk samarbejde med naboerne mod øst
Det nordiske samarbejde koncentreres i stadig højere grad om den europæiske politik og samarbejdet med nærområderne, dvs. de baltiske lande, den nordvestlige del af Rusland, Kaliningrad og Nordens arktiske områder.
Samtidig fastholdes det nordiske samarbejde om kerneområder som undervisning, uddan-

uddannelse og forskning. På uddannelsessiden lægges der vægt på udvekslingsordninger med
henblik på at fremme den nordiske sprog- og kulturforståelse.
De nordiske arbejdsministre besluttede i januar 1999 at formalisere samarbejdet om IT- spørgsmål gennem oprettelse af et nyt ministerråd med ansvar for dette område.
Med henblik på en videreudvikling af det nordiske samarbejde er der nedsat en arbejdsgruppe, der skal fremlægge et eller flere scenarier over udviklingsmuligheder og tendenser, der gør sig gældende i begyndelsen af næste årtusinde, og som vil få betydning for det nordiske samarbejde.
Topkarakter til dansk udviklingsbistand
Der var igen topkarakter til Danmark, da OECD i marts 1999 eksaminerede dansk udviklingsbistand. I rapporten fremhæves det, at Danmark ikke alene ligger i spidsen med hensyn til bistandens omfang, men at Danmark også er blandt de førende lande for så vidt angår kvalitet, udvikling af nye bistandsformer og åbenhed omkring bistandsadministrationen.
Regeringen har søgt nye veje for at intensivere dialogen med de såkaldte programsamar- bejdslande. Formålet er at styrke udviklingslandenes ejerskab til og medansvar for bistandsaktiviteterne. I september 1998 var Danmark vært for et møde med 9 af de afrikanske programsamarbejdslande. Dialogen her viste, at der fortsat er

behov for at arbejde for og med tværgående hensyn i udviklingsbistanden, herunder kønsaspektet.
De danske bestræbelser for at få sat mere fart i den globale indsats for miljø og bæredygtig udvikling fortsætter. Miljøhensynet i den danske udviklingsbistand er styrket, og opfølgningen af Rio-konferencen og den særlige FN-generalforsamling i 1997 er intensiveret.
Globaliseringen og erhvervssektorens mere fremtrædende rolle i udviklingslandene har afspejlet sig i regeringens støtte til samarbejdet mellem virksomheder i Danmark og udviklingslandene.
EU har vedtaget et forhandlingsmandat for samarbejdet med landene i Afrika, Karibien og Stillehavet (Lomé-samarbejdet) med vægt på danske prioriteter som fattigdomsorientering og respekt for menneskerettigheder og demokrati.
Under FNs menneskerettighedskommissions 55. samling blev der gjort fremskridt i retning af at styrke de oprindelige folks rettigheder. Der er gode muligheder for, at der på kommissionens næste møde etableres et Permanent Forum for Oprindelige Folk i FN-regi. Det er en fælles mærkesag for regeringen og Grønlands hjemmestyre.